

Ese de două ori in septemana: Joi-a si Domineca; era candu va pretinde importantia materieloru, va esi de trei sau de patru ori in septemana.

Pretulu de prenumeratiune

pentru Austrie:
pe anu intregu 8 fl. v. a.
diuimate de anu 4 fl. v. a.
,, patraru 2 fl. v. a.
pentru Romani'a si strainitate:
pe anu intregu 12 fl. v. a.
,, diuimate de anu 6 fl. v. a.

ALBINA

Prenumeratiuni se faen la toti dd. corespondinti ai nostri, si de-adreptulu la Redactiune Stationsgasse Nr. 1, unde sunt a se adresa si corespondintiele, ce privescu Redactiunea, administratiunea sau speditura; cate vor fi nefrancate, nu se vor primi, era cele anonime nu se vor publica.

—XXXX—

Pentru anuale si alte comunicatiuni de interesu privat — se raspunde cate 7. or. de linia; repetirile se faen cu pretiu acuziatu. Pretulu timbrului cate 30 cr. pentru una data se antecipa.

Invitare de prenumeratiune

la

„ALBINA“

Apropiandu-se incheierea patrarului anteiu de anu, prin acest'a venim a deschide abonementu pentru domni ale caroru prenumeratiuni espira, si asemenea pentru toti cati de la aprilie ar dori a intra in sirulu prenumerantiloru nostri, rogandu-i a grabi cu insinuarea si trimiterea pretiului. Cu o cale rogamu pre domni prenumeranti in restantia, cari se deoblegasera a solvi la incheierea petrarului, se nu uite a-si refui sumele detorie.

Conditiiunile de abonementu se vedu mai susu in fruntea foiei.

Nri de la inceputulu anului — a fora de primii trei, mai avem si potemu servf. Asemenea avem si din „Priculicis“, toti numerii, afora de alu 7-lea.

Redactiunea.

Pesta, in 30 martiu 1872.

Ioi'a trecuta, Diet'a Ungariei se proroga pentru serbatorile pasciloru catolice pre — patru dile, adeca pana marti'a viitorie d. mediadi. Nainte da se proroga, mercuri sera adeca, Cas'a reprezentativa avu erasi ocaziune d'a asculta un'a dintre cele mai eminente si erudite cuventari din partea dlui Dr. Aless. Mocioni. A fostu o cuventare curatu polemica, adeca spre infrangerea tuturor argumentelor mai insemnate, cate s'au adusu pan' aci contra *sufragiului universalu*, in desbaterea generale si speciale a reformei electorale. Chair barbati din drept'a, sub impresiunea agereloru arme ale rarului oratore, a fostu constrinsi a recunosce ca, in lung'a lupta parlamentaria de 40 de dile, acestu discursu a fostu celu mai bunu! Dar — se nu dicemu multe; in nrulu vitoriu ilu vom supune intregu — studiulu si judecarii onorabilulu Publicu alu nostru.

In diu'a de prorogare a dietei, dlui c. min. presied. *Lónyai*, inca a aflatu cu cale a se adresa cu o cuventare catu se pote de dibace catra cas'a reprezentativa, speciulu catra opozitiune, conjurandu-o, se parasasca politic'a de pana acuma si se faca posibilu crearea legiloru de pre mes'a Casei; dar la imputatiunile si svaturile Esc. Sale indata a datu unu resunetu catu se pote de respingatoriu dlui Col. *Tisza*, si astfelu impresiunea cuventarei ministeriale s'a paralisatu totalminte. Dup' acestea, pre marti'a viitorie se astepta in Dieta — re'noirea sceneloru cunoscutu de pana acuma.

Din mai multe parti ni se scrie ca, miscarile electorale au inceputu si la noi, ca poporul nostru cauta si elu a se orienta in privint'a omeniloru sei, pre cari cu succesu se-ii pote candida pentru alegerile ce au se urme. Multi ne provoca, ca se ne grabim a organiza comitete prin tote partile, cari se se ingrigiesca de a conduce poporul si a-lu feri de amagiri.

Pricepemu ca, in mediloculu agitatiuniloru si miscariloru straine, poporul nostru nu pote remane indiferente; am disu in sa si dicemu: domni inteliginti din poporu, conducetorii lui naturali, selu invetie si povetuesca ca se pricepa ca, *timpulu de miscare pentru noi — inca n'a sositu*; ca agitatiunile straine tindu numai a corumpe si a amagi si a obosi poporul! Nu remane deci, de catu ca se mai asteptamu in pace unu scurtu

timpu, pentru ca se vedemu, ce se va alege din Diet'a de facia, de guvernulu de facia, de proieptele de legi ale acestuia? Vomu tiené apoi si noi adunari, mari si mice, si vomu cautá se ne intielegemu cu totii, ca cum se pasimu mai de parte pentru usurarea si ascurarea alegeriloru intru interesulu nostru natiunalu. Caus'a este a nostra a tuturoru, pre toti ne interesedia, deci toti cu totii se privighiamu ca se nu retacimu.

Rogamu asia-dara pre conducetorii nostri de poporu, selu informe pre acest'a despreinteresulu seu si diu'a-noptea selu pazesca si feresca de amagire si seducere! —

Déca nu ne insiela faim'a dilei, diet'a Croatiei de buna séma se va intruni pe finea lunei lui maiu, — ér' alegerile de ablegati pe la inceputulu lunei amintite ar fi ca se se efeptuesca. Locutienintele Banului Croatiei, Vakanovici, si fostulu Bañu, Levin Rauch, dilele aceste au petrecutu in Buda-Pesta, pentru ca se se consulte cu guvernulu magiaru in privint'a „preparatiuniloru necesarie pentru alegeri'e de ablegati.“

Se intielege de sine ca aceste *preparatiuni* nu potu avé alta tendintia, de catu a paralisá, si de va fi cu potintia, a impedeca victori'a partidei opozitionali-natiunali a croatiloru la alegeri, de óra ce acuma nu mai incape neci o indriela ca guvernulu magieru a jocalu nuniai o papusiaría cam destulu de perfida, candu a invitatu pre corifeii partidei natiunali ca se negociedie in privint'a unei complanari loiali, lasandu-i a crede ca ar fi resolutu spre a resolve cestiunea croata pe base legali, si in conformitate cu dorintiele juste ale natiunei croate, carea e resoluta a-si conservá si sustiené autonomi'a tieriei cu ori ce pretiu, — pe candu guvernulu magiaru in același timp totdeodata conferá si cu corifeii partidei unioniste, cari necontenitu faceau capulu guvernului apa, afirmandu cumca natiunaliu tindu la spargerea si desmembrarea statului magiaru, astfelu aretandu-i ca pe cei mai aprigi neamici ai magiarismului, ceea ce magiarii sunt gata a crede cu cea mai mare usurintia si neprecugetare, de óre ce de comunu se scie, cumca tote natiunile slabe si rapite de vanitate, nu au incredere in natiunile cari nu sunt inclinate a temai slabitiuniloru vane; de unde pré usioru ni potemu esplicá caus'a adeverata, de ce guvernulu magiaru mai bucuosu se arunca in braciule unionistiloru servili de catu ca se intinda man'a de o sincera contielegere partidei opozitionali-natiunali a Croatiei. —

Despre miscamintele electorale la slovaci, cari locuiescu mai eschisivu comitetele de susu ale Ungariei, dar cari pan' acuma n'avura nici macar unu deputatu de partit'a nationale, ci numai *dedkisti*, cari firescu, luau pretensiunile natiunali numai in bataia de jocu, — „*Slovenské Noviny*“ ni aduce scirea ca, dupa ce la alegerile municipali succese ici-colia a casciga avantajia si a-si cunosce puterea, acum este la ordinea dilei, este preste totu recunoscutu, ca trebuie se se puna candidati *numai de partit'a nationale*, cari se nu apartiena nici stangei nici dreptei magiare, cu unu cuventu candidati *„nependinti“* de partitele domnitoriloru, caei — „pana acuma candidati atatu cei *dedkisti*, catu si *Tiszai*“ au pacalitu poporul numai cu promisiuni góle.“ Va se dica: slovaci incepu si ei a-si deschide ochii, si — tocmai candu a-cesti orbi pana acuma, incepu a vedé, multi de ai nostri, pana acuma cu ochi buni, incepu a fi orbi! —

Guvernulu nemtiescu din Viena, asia se vede ca profita catu de bine de lectiunile ce i dau ungurii. Dascalulu c. *Andrássy* se pote bucura de docilitatea invetieceloru sei. Scirile mai noue ni spunu ca, guvernulu nemtiescu in facia cu alegerile din Boemia ce se apropria, a facutu dispusetiuni pentru intrevinerea militiei — in tote cercurile, unde partit'a nationale-opozitionale este poterica. Mai multu; dispusetiunile se mérga pana acolo, incatu incortelarea militiei ar fi se se faca mai vertosu pre la alegetorii natiunali si opozitionali.

In Colin, din singurulu indemnu, ca unii ochi au rogatu pre unii proprietari mari, vecini, se tiens la dreptulu istoricu alu tieriei, — din acestu singuru indemnu s'a tramisu pre apulu poporatiunei cehice militia, cate 30 de feoiuru pre o casa!

Foile opozitionali se confisca pre tota diu'a; „*Politik*“, de 4 luni incóci, a fostu confiscata — numai de 31 de ori! —

Minunatu constitutiunalismu acest'a alu domniloru magiari si nemti dualisti. Ori asié, cum dorescu ei, ori — totu numai si numai asié! Libertate, dar — dupa comanda! —

In adunarea natiunale de la Versailles dilele trecute Bamberger, fostulu deputatu din Lotharinghia a presintatu o propunere care e indreptata contra lui Bazaine si se refere la aceea, ca se se comunice scrisorile anchetei esmise pentru esaminarea capitulatiuniloru.

Firescu ca in Versailles, ca si in tota Francia, se astepta cu celu mai mare interesu punerea la ordinea dilei a acestei propuneri, deóra ce in genere se crede, ca deputatulu bonapartistu si fostulu alterego alu imperatului Napoleonu, *Rouher*, cu acesta ocaziune pentru prim'a data isi va parasí positiunea cea rezervata de pana acum, si va esi pentru aperarea amicului seu personale, carele la timpulu seu dispunea absolutu a supr'a intregi puteri de armata.

In fine mai trebuie se amintimu, ca anchet'a susamintita, pe basea dateloru si fassiuiloru ce le-a constatatu in efeptuirea esmisiunei, a facutu propunerea pentru darea in judecata a maresialulu Bazaine naintea tribunalulu martiale. —

Noulu reprezentante alu republicei franceze la curtea din Italia, *Fournier*, dilele trecute s'a presintatu naintea regelui Victore Emanuilu spre a-si predá scrisorile sale credentiuale. —

Imperatulu Turciei erasi a capetatu pofta de-a face caletoria prin Europa. De la Constantinopole se anuncia cu posivitate, ca in 15 aprilie va plecá cu o mare suita militarésca pentru acesta caletoria, si a nume mai antaiu va merge spre Marsilia in Francia, pentru ca se véda espusetiunea mare de la Lyon, apoi returnandu va trece si prin Austro-Ungaria. —

Politica si tactica magiara; manifestari din drept'a si d. stang'a.

In calatori'a ce de curendu feceramu spre Sibiu, era tocmai candu multimea de unguri de prin tote partile, si — pre lin'a nostra ferata, mai vertosu numerosi din Ardélu, retornau de la adunarea generale a partitei opozitionale magiare, ce cu o dia mai nainte se tienuse in Pesta: vorb'a, discursulu comunu era — despre guvernulu si opozitiune, *tendintiele si politice'a, meritele si peccatele* — unei si altei parti.

In Czegléd, la dejunu, siedea in facia cu noi unu cive, probabilminte ceva meseriasiu, magiaru din Transilvania, carele cu unu feliu de indignatiune esplicá veciniloru sei, precum ca *prin legea elec-*

torale, guvernulu in tota tier'a Ardélulu a datu votulu decidetoriu la alegeri in man'a strainiloru, in man'a romaniloru si a sassiloru, prin cari tiens supusi pre magiari in patri'a loru propria, romaniloru si sassiloru!

Noa acesta afirmatiune a concetatiunulu nostru ni se imparea tocmai contrariulu, tocmai opusulu adeverului, seu — celu putienu unu ce paradoxu; *deóra* chiar o apucatura politica a stangei unguresci, carea este intr'adeveru forte inventiosa. „*Helpe was helfen kann*,“ — este parol'a domniloru ce se lupta pentru puterea politica; si — nu toti, nu tote partitele din tier'a, se folosescu in lupt'a loru politica-natiunale — *numai de purulu adeveru*, numai de arm'a moralei, casi noi romanii.

Din aceste consideratiuni ne-am feritu de a intra in disputa. Dar — n'am potutu uitá, cele ce audisemu, si — ne interesá, se li gasimu chei'a.

Curendu dupa returnarea nostra, „*Reform*“ cea unguresca si guvernamentale de aici, veni se ne informe inca si despre mai alte lucruri curiose, despre alte credintie ale dloru magiari in privint'a natiunaltatiloru, despre niscari pretinderi, dupa noi — chiar asié de paradoxce, seu si de a dreptulu opuse adeverulu.

Numit'a foia, ultra-guvernamentale si — desu inspirata de unulu seu altulu dintre ministrii magiari, pretinde ca: *legea pentru natiunaltati a facutu poporaloru nemagiare concessiuni si li-a asecuratu drepturi cum nu se mai afla in alta tier'a, si cari esu peste otarale iderei de statu, dandu in man'a natiunaltatiloru o parte din dreptulu publicu alu tieriei!*

Acést'a pretinde numit'a foia cu o parere de reu, ce n'o pronuncia de a dreptulu, dar ce respira din totu cuventulu acelu articlu, de catu carele mai temerariu in vieti'a nostra n'am cetitu!

Noi scim, — nu noi, lumea nepreocupata intréga scie ca, legea magiara despre egalitatea natiunale, este chiar negatiunea formale a egalitatei natiunale, este despoierea de tote drepturile si degradarea natiuniloru nemagiare la sórtea de eloti in vieti'a de statu.

Noi romanii de sub corón'a unguresca, avem si noi in sinulu nostru unii fii, cari dupa priceperea seu interesulu loru individuale, se numescu *dedkisti* si sunt partisani, ca se nu dicemu chiar unelte ale ministeriulu magiaru; mai multu, ministerulu magiaru de unu timpu in cóci ni-a facutu parintésca gratia, d'a formá dintre noi si pentru noi — si unu *consortiu secretu*, cu o gazeta ce respandese in dar lumin'a si moral'a fericitoria a domnitoru stepanitori ai nostri: in sa intre toti acesti frati ai nostri, ce au datu man'a cu stepanii magiari, inca nu s'au aflatu unulu macar, nici insisi cei mai eroici in acesta privintia, cari se vré cutesá a pretinde vre o data, cumca legea unguresca pentru natiunaltati catiuse de pucinu ni-ar fi asecuratu vre-unu dreptu, vre-unu favoru, vre-o pusetiune in statu, démna de o natiune stravechia a patriei, atátu de numerosa si binemeritata de patria. Din contra toti cu totii scim si sentimu pré amaru ca, si unde acea lege, dupa sunetulu cuvinteloru ei, s'ar paré ca ni dá ceva dreptu si ceva sperantia, buna óra in dispusetiunea despre institute de cultura cu limba nostra, si — in privint'a denumiriloru de prefecti in fruntea comitateloru nostre, — la aplicarea practica s'a prefacutu in *nemica*, dar curatu in *nemica!*

Si acestu mare „*nemica*“, o foia gu-

vernamentale pretinde că ar fi un dreptu de statu colosal! ca nichiri aiuria!!

Dar se mergem mai de parte; dora vom gasi cheia enigmei.

Mai alalta-ieri, totu „Reform“ cea mai susu citata se scria astfel: „Ei, Kossuth si Tisza si cu partit'a lor, neplecandu-se a se intelege cu noi, fratii lor, se aliada in contra nostra cu romanulu, cu serbulu si cu cehulu; (oláhval, rác-zal etc.) cu ei se intovarasescu prin comitate contra magiarimeii, cu ei votedia in dieta, cu ei tienu la alegeri in contra nostra, etc.“

Ati mai auditu insinuatiune frivole ca acest'a?! — Nu scimu unu comitatu, unde romanii se fia cascigatu catusi de pucinu prin aliantia cu stang'a. —

La acesta insinuatiune „Ellenör“ din stang'a raspunde:

„Acestea le dice o foia a dreptei, carea la alegeri prin nationalitati se redica la maioritata contra magiarilor! Caci: unde-si recruta pre alegatori — partit'a guvernului? unde sunt acele cercuri, cari alegu pre functiunarii guvernului? Priviti catalogulu deputatiloru si puneti cruce la cei alesi in cercurile magiare si ve veti convinge ca, credintiosii guvernului nu acolo sunt a casa, unde locuiesca magiarimea.“ — — „caci semtiulu nationalu alu magiarului respinge de la sine, a spriginu pre cei-oe impedece dezvoltarea libera.“ (Sic!)

„Este forte tristu lucru, ca nationalitatile straine dau maioritata legelatiunei, (va se dica, alegu pre magiari reactiunari) er natiunea politica suferu cadere la urma.“ — — —

„Dintre sassi, cari in foile straine facu atatu alarmu in contra magiarilor, opozitiunea magiara nu pote casciga nici unu membru. Ardélulu cu poporatiune mestecata, da celu mai mare contingente partitiei guvernamentali. Cercurile Comitatoru slave de susu, precum si cele nemtiesci, ele sunt cari dau maioritata.“

„Partit'a guvernului s'a aliatu cu nationalitatile in contra nostra; ea cu acestea se tocmece, pactedia la alegeri, prin comitate si pururia si pretotindenia, pentru ca natiunea magiara a imperiului Santului Stefanu, se nu-si pota casciga tar'a politica!“

Ati auditu, voi romani din patru anghiri, „activisti“ si „passivisti.“ „deakisti“ si „opozitionali.“ — ati auditu voce, judecat'a magiarului, din drept'a si din stang'a! Va se dica: aliantia cu noi este tradare, ori din care parte magiara s'ar primu ea! Va se dica: noi dupa insasi recunoscerea magiarilor, n'avemu locu nici in taber'a deakistiloru, si nici a celor din stang'a! Va se dica: noi cauta se ni cautamu singuri de capu, — se ne formamu partit'a nostra propria. Se pote ore pleda mai elocinte, mai convingatoriu si decidatoriu pentru program'a nostra, a opozitiunei nationali! Orbitu de Ddieu trebuie se fia, cine nu pricepe acest'a.

Cheia este ca: si cei din drept'a, si cei din stang'a, cauta se ne folosasca numai de unelte pentru scopurile lor; de susu si de diosu ne abandonedia cu caus'a nostra, si — numai fora de aceea ne primescu!

Ca astadi deakistii stepanescu si facu abusu de putere intru interesulu reactiunei, — vin'a sunt nationalitatile, cari alegu deakisti, fora ca biatele nationalitati se aiba catusi de pucinu folosu de la deakisti; si deca mane s'ar instalá absolutismulu in tier'a, — vin'a ar fi totu numai nationalitatile, cari — amagite de guvernulu, alegu guvernamentali reactiunari; si deca poimane opozitiunea magiara ar veni la putere, er a supr'a nostra si-ar descarcá man'a, pentru ca am spriginutu pre reactiunarii deakisti, sub cari a suferitu tier'a atatu de multu!

Auditi, romaniloru deakisti! Nu scapati de blastemulu tieriei, dupa insasi a magiariloru judecata — nici intr'unu casu, ori ce ar urma; era natiunei nostre, mamei carea va datu essistintia, n'ati ajutat de felu, nici intr'unu casu, ci din contra ati espus'o atacuriloru si asupruriloru celor mai espre!

Noi — tienemu, astadi mai multu ca ori candu alta data, la program'a nationala opozitionala, o programa curatu romana, dar totdeodata adevratu morala si patriotica —

O aparatiune a timpului.

Nu pentru prim'a ora partit'a ungrésca „vechia conservativa“, adeca a aristocratiei celei mari, catolice si feudali, carea de la 1861 si mai vertosu de la pactulu dualisticu din 1867 in coce, s'a fostu aliatu si asimilatu cu cea noua conservativa, seu deakiana, cum se numesce ea, — tinde a esi din acesta tovarasia si a se afirmá de sine.

Comitii Apponyi mai vertosu sunt, cari ocaasionalmente si redica vocea in acesta privintia; er scopulu adevratu alu acestei partidie — nime nu l'a descoperitu pana acuma.

In Posionu, domniul cei mari au intemeiatu o cassina catolica, si — aci este punctulu, de unde esu manifestatiunile si se dau parolele in acesta directiune.

Mai dilele trecute contele Georgiu de Apponyi, celu mai dibace dintre toti aristocratii cei mari, cercetá cassin'a catolica din Posionu si la acesta ocaisiune pronuncia acolo cuvinte, cari alarmara in celu mai mare gradu pre partit'a deakiana, adeca a guvernului.

Escelenti'a sa dise si explicá, precum ca, partit'a domnitória astadi, nu se pote sustiené la putere fora spiriginulu catoliciloru; mai de parte ca, partit'a catoliciloru conservativi, in momentu, sta mai aprópe de partit'a guvernului, dar — nu este identica cu aceea; in fine, — si acest'a este capulu lucrului, — ca: poporatiunea romano-catolica are detorinta a tiené pururia mai presusu de tote in vedere interesulu bisericeii! De aci diu conte deduce si pretinse ca: catolicii se puna conditiuni guvernului intru interesulu bisericeii, si — numai sub acele conditiuni se-lu spriginésca la alegerele vitórie!

Ce diu la acest'a — invetiarii si curiosii nostri parinti, cari — vedindu cu ochii lor, cum pre tota diu'a guvernulu si cu partit'a sa cea deakista ni respingu tote pretensiunile nationali si profesionali, ni derima tote sperantiele de progresu si de un viitoriu mai bunu, — totusi, pentru niscari favoruri meschine, personali si bagatele, parasindu-si cele mai legitime si sacre interere ale sangelui si bisericeii, se afiliada partitiei deakiane — guvernamentali, si baga de buna voia gutulu in jugu, intr'unu jugu strainu, pentru ca se ajute a duce carulu statului, cu bunatatile vietiei de statu, totu mai departe de — poporu si a nume de poporulu nostru romanu!

Desteptati-ve, retacitoru, desteptati-ve!

Diet'a Ungariei.

Siedinti'a casii reprezentatoru din 27 martiu.

Intre multele interpelatiuni ce se adresara ministriloru in siedinti'a de astadi, este un'a a panmagiarului M. Tancsics, acestu estremu dintre cei estremi, in privintia propagandei magiarismului. Densulu intrebá pe ministrulu pentru agricultura, comerciulu si industria, daca cu inceputulu anului viitoriu se vor propune studiale in limb'a magiara la academiile de Ung. Altenburg si Schönnitz.

Trecendu la ordinea dilei, se continua discussiunea speciala a supr'a esordului legii electorali. Al. Körwény dupa o lunga motivare presenta urmatória modificatiune: In loculu inceputulu capulu I. alu legii electorali camer'a se puna urmatóriele: „Dupa ce art. de lege V. 1848 nu mai corespunde dreptulu, impregiurariloru sociale si pretensiuniloru spiritalu modernu, si art. de lege II: 1848 ce s'a creatu pentru Ardélulu, nu mai are vigóre de lege, se ordina.“ Dupa ce oratorele a vorbitu 1 1/2 ora, se dechiara — pentru propunerea lui Madarász.

L. Salamon votedia pentru propunerea lui Madarász. — Fr. Domahidy concede ca propunerea lui Madarász contine multe adevăruri principale, caci in timpulu de astadi totu insulu are dreptulu de a se representá in corpulu legiuitoriu prin acelu individuu pe care-lu tiene de celu mai aptu pentru rol'a de reprezentante. Caci societatea existe in urm'a unui contractu, care prescrie fie-cariu drepturile si detorintiele. Unulu din aceste drepturi este dreptulu de alegere universalu. Nici densulu nu este in contra introducerii lui. Si totusi nu pote votá pentru modificatiunea lui Madarász pentru ca acest'a nu incapa in cadrulu acestei legi. Propunerea lui Madarász este stindardulu sub care liberalii se vor inolá in viitoriu pentru a lucrá, ca diet'a proxima se creeie unu proiectu de lege de sine statatoriu pentru introducerea sufragiului universalu. Votedia deci pentru propunerea lui Csernátóy. Asia si Nic. Jancovits.

Al. Farkas nu pote votá pentru introdu-

ceru sufragiului universalu, pentru ca acest'a — dupa a sa parere — ar imulti numai puterea regimului si a partidei domnitórie.

D. Szakácsy incepe a vorbi cu unu „se traiesca“ regele Ferdinandu alu V., care a subsemnatu legile din 1848. Acest'a a scrisu ca legile din 1848 sunt escelente si a demandatu guvernului seu a promová interesele tierii pre temeiulu acestoru legi. Cuventatoriulu vre se remana si acuma pre bas'a acest'a, si a creá o lege electorala, carea corespunde principialoru din legile de la 1848.

Fiindu 2 ore, la cererea maioritatii, cuventatoriulu isi intrerupe discursulu si i permite a-lu continua in siedinti'a de sera. —

Siedinti'a de sera se deschide la 5 ore.

In intielesulu de ieri alu camerii se ie spre desbatere motiunea lui Tisza in privintia siedintiloru de dominici. C. Tisza isi apera si recomanda propunerea spre primire printr'unu discursu lungu. Daca partit'a drepta — dica — primesce acesta propunere, atunci e constatatu cumca ea si regimulu considera urgentele si multu amintetele proiecte de lege reformatorie, de scopu si nu de midilocu. Daca insa drept'a respinge propunerea sa, atunci ea aréta ca are doue scopuri: a restringe in cátu numai se pote dreptulu alegatoriloru, seu daca acest'a nu se pote, a creá prin primirea en bloc unu precedentu periculosu. (Strigari din drept'a: Unu atare precedentu existe deja!)

Cuventatoriulu ascentua ca elaboratulu impacatiunei croatices si procesulu civilu nu se potu considerá de precedentu. (Fr. Fulszky: No, dar 1848?) A compará cele intemperate in 1848, cu cele ce se intempla astadi, opresce rusinea deja! (Ei, daca domni „legelatori“ din drept'a si multi din stang'a ar mai avé rusine! Report.)

Punendu-se cestiunea la votu, adeca se se ie spre desbatere propunerea lui Tisza seu nu, maioritata votedia in sensu negativu. — Tisza deci si-a ajunsu scopulu ce a doritu din considerante de partida, fiindu siguru despre impresiunea ce va face respingerea propunerii sale a supr'a natiunei magiara.

Se continua apoi desbaterea a supr'a esordului proiectulu de lege electorala. D. Szakácsy continua discursulu seu intreruptu in siedinti'a de nainte de media-di si votedia pentru propunerea lui Madarász.

Al. Mocioni vorbesce pentru votulu universalu si din discursulu lui Csernátóy dovedesce, ca camer'a — nu din motive teoretice ci de frica nationalitatiloru respinge votulu universalu. Natiunea magiara n'are suprematia naturala in tier'a, ea vre deci a-si sustiené suprematia artificialu cu ori ce pretiu. Magiarrii facu si din acest'a cestiune de nationalitate si vreu a supprime cele alte nationalitati. Votedia pentru propunerea lui Madarász. (Discursulu ilu vomu publicá in cuprinsulu intregu.)

Siedinti'a se redica la 8 ore.

Cernauti, in 19 mart. 1872.

(Deplorabil'a stare materiale a poporulu romanu din Bucovina.) Poporulu nostru a perdutu pana acum cam doue din cincii parti de pamentu, vendindu-lu la straini, adeca la nemti, slavi si judani. In dieceniale din urma a contribuitu la acest'a, pe langa desradicarea boeresculu, mai vertosu detorile cambiale si fometea anului una mia optu sute sisiedeci si siese. In timpulu de fatia se insocioscu la aceste cause inca si imprumuturile ce le ieu tieranii nostri de la institutul galitianu de creditu rusticalu.

In anulu 1848 vedindu-se tieranulu nostru scapatu de boerescu si domnu pe pamenturile ce le posedea pe atunci, a sburdatu fora cunpetu; bet'a jocá rola principala, era pamenturile devenira marfa eftina de vendiare. Mi aducu a minte, ca parintele meu, carele era scrietoriu satescu, nu invingea a face tote contractele de vendiare, cu câte ilu imbuldiau tieranii nostri in favórea svabiloru conlocuitori. In acelu unicu satu a trecut in acelu unicu anu din proprietatea romaniloru in cea a svabiloru una suta si trei falci de pamentu.

Venit'au apoi timpulu cambialoru (Wechsel). Aioia a fostu campulu de aratu si seceratu alu judaniloru. Tieranulu nostru adeca ori si candu simtiesce sete de bani, deci candu ilu imbia cineva a luá bani, elu ie usioru si nu-si bate multu capulu cu ce conditiuni ii-é. Detorile cambiale inse sunt una lucru forte periculosu, mai alesu daca creditorulu e judanulu insielatoriu, era detorniculu e tieranulu

nostru simplu si neapasatoriu. Din pertractările judetiale s'a si vediu, ca una detoria cambiala, buna ora de 20 fl, s'a urcatu in unu restimpu de cativa ani pana la trei ba si patru sute de florini prin invoeli amagitorie si prin schimbare de accepte din timpu in timpu totu cu sumo mai mari, in cari camelele de nainte se procentau pre langa capitalulu originalu, totu cu 30—60 fl la suta. Dara sunt destulu de dese si casurile, ca judanii au luat si inca ieu pe luna de la 10 fl. camata de 1 fl.; astfelu capeta judanulu de la 100 fl. 10 fl. pe luna era pe anu 120 fl camata. Ca se scape deci tieranulu de astfelu de detorii oneroase si pe deplinu ruinatorie a cautatu se-si puna la vendiare chiar si prprietatea nemisatoria, adeca pamentulu seu.

Mai reu inse o ducea elu atuncia, candu lasá treb'a se vina la licitatiune, caci a fora de aceea ca i-se maria detoria prin spelele judetiale, i-se vindea nu numai locul, ci chiar si cas'a cu unu pretiu mai de nemica. Asta calamitate bantuie pre poporulu nostru destulu de puternicu si in timpulu de fatia, cum se vede pre chiaru din edictele judiatole publicate in „Czernovitzer Zeitung“, unde de regula sunt insirati judanii ca creditoru, era tieranii nostri ca debitoru.

Judanii au inceputu a se improprietari mai alesu de la anul fometei in coce; chiar in acelu anu s'au facutu multi nu numai proprietari mici pe cele sate, dara chiar si proprietari mari, cumparandu mosii de la boerii nostri ruinati si scapatati parte prin usuratarea loru de minte, parte prin impregiurarile timpului. Cu dorere trebuie se amintescu aici, ca la asta ruina a contribuitu forte insemnatu man'a jocului in carti, una patima, de care nu s'au potutu ei desface nici pana in diu'a de astadi, caci chiar in dilele trecute se fia perdutu unu proprietariu mare de ai nostri in joculu de „preferente“ nu mai pucinu de cátu 600 de galbeni. —

Acum se latiesce in tier'a activitatea institutulu galitianu de creditu rusticalu, unu nou isvoru de calamitate pentru poporulu nostru. Cete intregi de tierani din locurile cele mai departate din siesu si din munte se vedu peregrinandu pe tota diu'a in coce la Cernauti, ca se iee — cum diu ei — bani in imprumutu din cas'a imperatésca.

Acele cete nu se compunu numai din ómeni in adeveru nevoiesi de bani, dara si din economi avuti si fora passive. Pe acestia a nume ii amagescu procentele asiá dise mici, cu cari se dau bani la acelu institutu. Cátu de amaru insa se insiela tieranulu nostru in acceptarile sale daca ie bani de la acestu institutu, se face invederatu din urmatóriele paragrafe ale statutulu lui. Dupa paragrafulu 7, celu ce ie bani in imprumutu de la institutul acelu, trebuie se se faca membru alu lui, platindu una tacsa de intrare de 1 fl v. a. care nu i-se da indereptu nici una data, era dupa §. 8 trebuie se contribue pentru formarea averii fonduale 10 fl. v. a. Dupa §. 30, bani nu se dau de regula pe mai multu timpu, de cátu pe unu anu de dile, platindu-se indereptu ori de un'a data, ori in mai multe termine, ori in rate; dupa §. 34 sunt de platitu pentru banii imprumutati 12% pe anu si daca se intardia replatirea, se platescu inca trei % pe anu.

Pe langa aceste chiertueli se insocioscu inca doue; un'a pentru asigurarea de focu si de grindina a caselor si locurilor cari se punu ca garantia pentru banii imprumutati, era a dou'a pentru scrietoriu seu censorii, cari midilocescu la institutu imprumutulu. Refiindu deci tote chiertuelele, ce se facu cu imprumutarea a 100 fl., ese una sum'a cam de 36 fl, de nu inca mai mare, si a nume prin abusu agentiloru ai acestu institutu, cari pentru midilocirea imprumutulu au sciutu storce, pe unele locuri, fora ca se-ii indreptatésca veru unu §-alu statutulu, 5—10 fl. de la fie-care tieranu. Ca doveda aducu aici pe cei 44 ómeni din Cajivana, cari numai pentru insinuare la imprumutu au chiertuitu la 500 fl. v. a. Mai luandu in vedere ca tieranii, ne avendu instituturi filiale prin tier'a, sunt constrinsi a perde 3, 4—5 dile in caletoria pana la Cernauti, locul de specula, si cumca ei nesciundu carte, adeca ceti si scrie, trebuie la tota nemica se ie refugiu la svatu si la conlucrare straina in interesele sale, e pre invederatu, ca imprumuturile si avansele luate de dinsi, necum se li aduca avantagie in econom'a lor, sunt menite a-i ruina de seversitu si a face ca proprietatile lor se tréca la man'a straina.

Este deci motivu destul de ajuns pentru fie-care romanu inteleginte si devotatu pentru binele poporului, de a pune stavila prin fapta si graiu calamitatii acestei enorme. Mai cu seama se face acosta reclama preotilor si invetiatorilor si scrietorilor satesci, cari stau in contactu continuu cu poporul, cu atatu mai vertosu pentru ca ne-am convinsu, ca unde acesti trei factori au redicatu vocea contra imprumutului acestuia, tieranii desi erau insinuati la imprumutu, s'au retrasu, resemandu la chiel-tuelele deja facute. De ast'a a bagatu de seama directiunea institutului din Cernarti; deci ca se totu induplico pre omeni din retragere a luã bani, a scosu vorba prin agentii sei, cumca dupa ce li-a venit acum asemnarea banilor de la consiliulu administrativu din Liouva, desi se retragu, totusi vor fi constrinsi, chiar si dupa unu restimpu de 14 ani, a platii institutului sum'a banesca, la care s'au fostu insinuatu impreuna cu procentele si tacele ce aveau se le platésca dupa statute. Asta vorba a esitu a nume in tienutulu Solcei prin comisariulu de acolo, cum scimu din isvoru autenticu. Deci si la apucaturi de acestea, ce nu sunt basate pe nici unu §-alu statuteloru ale institutului amintitu, trebuie omenii facuti luatori a minte. *Cincinnati.*

Aradu, 14/26 martiu 1872.

(Ajutoriu pentru nefericitii confrati din satu Blasiu in Transilvania.) Catra sum'a aretata in pretiuitulu diariu nationalu „Albina“ cu 153 fl 38 cr., au mai incursu ajutoriale colectate:

18. De la Meletiu Dregheciu protopresviterulu Temisiorii in suma de 23 fl 50 cr.

19. De la dlu Vicentie Sierbanu protop. B. Comlosiului 21 fl.

20. De la dlu Josifu Belesiu protop. Totvardiei 7 fl 97 cr.

21. De la dlu Joane Groza protop. Halmagiului 1 fl 95 cr.

22. De la dlu Joane Suciù inspec. scol. Socodoru 1 fl 80 cr., de totu sum'a 209 fl 60 cr.

Di: doue sute noue florini si siesse dieci de cruceri v. a. cari s'au transpusu la loculu destinatiunei. Marinimosii daruitori primésca cea mai adunca multiamita pentru acestu generosu ajutoriu care toamai in timpulu celoru mai critice neajunsuri de presinte — va contribui insutitu la alinarea sortii fatali a nefericitiloru nostri confrati! — P. —

Bosovicu, (conf. milit.) in 2 martiu 1872.

(Unu scandalu periculosu) s'a intemplat in biseric'a Siopotului nou din protopresbiteratulu Mehadie, care voimu a-lu aduce la cunoascintia onoratului publicu, dupa cum s'a intemplat, a nume:

Sambeta in 26 fauru a. c. st. v. la 4 ore dupa mediadi, mergendu preotulu Jone Bosica si cu invetiatorulu localu Danila Verendenu impreuna cu toti scolarii la biseric'a spre a face servitiulu dumnediescu (Vecernia), — dupa ce au inceputu preotulu „binecventarea,“ cecindu-se psalmulu de catra unu scolariu, au inceputu dupa acea preotulu ecetia cea mare, si finindu-se acést'a, voi invetiatorulu a incepe, dupa obiceiulu ce a fostu indatinatu, cantarea „Dómne strigat'amu“ la care numai de catu fu opritu de preotu prin unu strigatu forte aspru: catism'a magariule! invetiatorulu neavendu psaltire in strana, a disu numai finitulu catismei adeca: marire-si acum aleluia de 3 ori, macar ca pana acum n'au mai provocatu nici candu pre invetiatoriu a ceti catism'a la Vecernia, dar inca si Psaltirea carea insusi invetiatorulu acést'a a Jaruit'o santei bisericiei nostre, o tiene preotulu totdeun'a in altariu si ecetesce in timpulu servitiului Ddiescu.

Dupa aceea finindu preotulu si Ecetia cea mica, a inceputu invetiatorulu a cantá: Dómne strigat'amu, atunci incepu si preotulu a striga din altariu cu unu glasu inforioriu dicendu: canta frumosu becheriulesi stai dreptu, ca te scotu afora din biseric'a: atunci invetiatorulu se lasa de cantatu si incepu a se roga catra preotu ca se-i de pace baremu in sant'a biseric'a se cante mai de parte.

Din aceste cuvinte a invetiatorulu preotulu venit in furia si mai mare a supr'a invetiatorulu, apoi nu numai cuvintele cele mai grosolane si vatomatorie de onore i le a respunsu, ci inca cu unu tonu forte tare au disu: taci! cati crepu capulu cu cadelniti'a! care nu remasa numai cu cuventulu — precum a ziditu Ddieu lumca — ci indata se repedi aprópe de strana si cu o taria nespusa a aruncatu cadelniti'a, voindu a nimeri pre bietulu invetiatoriu in capu dar fiindu ca acést'a plecá capulu spre o parte

in josu, remase din norocire nevatematu, in sa cadelniti'a plina de carbuni aprinsi starimá zidulu bisericiei, si cadelniti'a s'a stricatu. —

Vediendóu scolarii acosta minune, numai de catu fugira asia de repede din biseric'a, in catu nu li era usi'a bisericiei destulu de larga, ca se póta esi mai de graba; si asia cei mai mici cadeau sub picioarele celoru mai mari.

Dupa ce au scapatu toti scolarii din biseric'a — preotulu a disu catra invetiatoriu: esi afora lotrule! ca eu potu face slujb'a si fora de tine, esi! esi indata, ca te omoru! bietulu invetiatoriu trebui sa asculto porunc'a preotului, — si asié esi sermanulu invetiatoriu din biseric'a scuturandu-si hainele de carbunii ce cadusera pre densulu din cadelnitia. Preotulu dupa aceea remase in biseric'a numai cu clopotarii (crisnicii) ca se severiasca servitiulu ddiescu; dupa ce a finitu servitiulu ddiescu, clopotariulu Nicolae Voinu a dusu chei'a dupa ce a incuiatu usi'a bisericiei éra si la preotu, si ca si mai nainte si dupa obiceiulu a predat'o preotului. —

Norocire mare, ca preste nópte a mersu ore cine si a reparatu zidulu celu spartu, — atatu inse s'au intelesu de la graniceriulu Macu Cornia ca pre acést'a l'a trimisu preotulu se-i aduce de ori unde in sér'a aceia putienu varu. — Dumineca deminétia cerendu crisniculu Nicolae Voinu chei'a de la preotu. s'a dusu la biseric'a se traga campanele pentru s. Utrenie si aprindiendu luminile in biseric'a a observatu, ca zidulu e próspetu reparatu, — dupa aceea intrandu preotulu in altariu, indata intrebá pre clopotariulu: Cine a reparatu preste nópte zidulu celu spartu? clopotariulu raspunde: nu sciu parinte caci chei'a a fostu la santi'a Ta.

Dupa acést'a incependu preotulu binecventarea, ceti elu insusi psalmulu de diminétia, dupa ceea veni si Epitropulu Marcu Velcota si cantara amendoi pana la sferisitul Uteniei in strana, — dar sermanulu invetiatoriu si partea cea mai mare dintre scolarii n'a cutediatu de frica a cercetá biseric'a nici la Utrenie nici la liturgia.

Dupa s. liturgia predica preotulu poporului adunatu in biseric'a: „ca de mane se incepe postulu celu mare alu pasiloru, si se postésca toti, se ierte gresiele unulu altuia, ca se ajungemu din'a santei invierii cu bucuria, se nu amagiésca diavolulu pre ori care a ispitit multe ca se facea cuiva reu, pentru ca numai asia va fi postulu primitu la Ddieu!“ —

Frumósa fu invetiatur'a preotului in biseric'a, dara urita si nesuferita fapta lui si e tema ca se nu intimpinamu si inviarea domnului cu intemplantia cea scandalósa din diu'a lasatulu de carne.

Fiindu ca preotulu nostru Jon Bosica inca de candu existe in comun'a nostra ca preotu, faptele cele mai stangace le comite prin care au devenitu nu numai locuitoriloru nostri spre uraciune si superare, ci si altoru comune spre gróza si mirare. — Dintre multe voi aduce numai un'a la cunoascintia on. publicu.

In anulu trecutulu reposandu o féta din parochi'a sa, n'a voitu a o inmorméntá nici intr'unu chipu mai nainte de a-i aduce parintii aceleia 3 fl. v. a. pentru stola, in sa fiindu ca acestu prochianu este celu mai seracu si lipsitu de avere, pre langa mórtea aceea mai murise si unu mosiu betranu totodata si amendoi jaceau morti in aceea casa. Mergendu si alte rudeni la preotu cu rogarea ca se inmorméntedie fet'a ce murise mai nainte si apoi banii cuveniti ii voru platí si dupa inmorméntare, dar nimicu nu folosí rogarea acelora fora bani; — deci luandu densii insusi pre mórt'a, o petrecura fora preotu si o inmorméntara. — Pentru acést'a si alte fapte ale preotului am intelesu ca ar fi suspendatu, — dar preotulu nostru nimicu nu se ingrisesce de aceea, ci inca si mai tare se afunda in faptele cele mai desfrantate, — pe semne are vre-unu protectoru bunu.

De ore ce intregulu poporu din comun'a nostra a dechiaratu ca faptele preotului acestuia nu le mai pote suferi, noi pre densulu in mediloculu loro ca preotu a-lu mai avé, cu atatu mai pucinu a-lu mai ingadui in biseric'a nostra se între la servitiulu ddiescu.

Rogamu dara pre venerabilulu consistoriu diocesanu din Caransebesiu se binevoiesca in siedintia sa a decide: ca in loculu acestui preotu pana la deschiderea concursului pentru alegerea altui preotu cu insusire mai buna a numi unu preotu ca se functiunedie in comun'a nostra caci la din contra pentru de a poté incungiurá asemenea intemplantii periculóse, suntemu siliti a incuiá biseric'a nostra de catra acestu preotu malitiosu pana vomu ajunge la scopulu doritu. *Mai multi.*

Banlocu, tractulu Giladului, 12 mart. 1872.

(Alegerea de invetiatoriu si abusurile comise la acestu actu.) Pentru de a constatá necesitatea si urgentia de a se implini catu mai curendu scaunulu protopopesu din tractulu nostru, print'r unu barbatu cu sciintia si energia, si „binemeritatu pe terenulu bisericescu si scolasticu,“ venimu a descoperi abusurile, ce se comitu din partea celoru chiamati a lumina poporulu, chiar si la actiunile cele mai momentóse si influentiatorie a supr'a culturai lui.

Astadi se efeptu alegerea de invetiatoriu la scol'a nostra romana gr. or. din locu, sub presiedintia pré on. d. administratoru protopresviteralu *Alessandru Popovicu*. Concurrenti au fostu 6 insi, dintre cari cativa erau prevediuti si cu testimoniulu de calificatiune pentru statiuini mai bunisióre, ma unulu si pentru orasiu. Dlu preotu localu *P. Cherlea* in sa aflá de bine a se ingagiá pentru *M. J.* unulu dintre cei mai slabi recurrenti, si desconsiderandu ordinatiunea consistoriala din 25 noemvre 1871, nr. 335 — agitá fora tota reserv'a pentru clientulu seu. Cativa pucini, slabi la angeru, si cari nu poteau petrunde intentiunile diavolesci ale acestoru agitatiuni, se lasara amagiti; maioritata alegatoriloru in sa remase neclatita in onestitatea sa. Acést'a observandu d. preotu agitatoriu, nu desperá, ci sufucandu-se de nou, incepu pe alta cale a cautá se asecure clientulu seu maioritata. Santi'a sa incepu acum, pe de o parte a respinge de la votare pre toti acei alegatori, cari se aretau a fi pentru candidatulu celu mai aptu, sub cuventu ca — n'au celu pucinu 1/4 de sesiune de pamentu, *censulu* recerutu de la alegatorii de ablegati dieta'i; pe de alta parte elu maná la votisare pentru clientulu seu *M. J.* si pre atari individi, cari nu posedu nici calificatiunea preserisa prin § 6. din statutulu organicu; ma votat'au pentru *M. J.* si câte 2—3 insi dintr'o casa, si dintre acestia unulu abia de 14—15 ani! Dar dlu preotu cortesiu, nici prin acést'a nu-si vedíu destulu de asecuratu pe clientulu seu; deci elu indrumá pre notariulu ad hoc *V. Vinchiciu*, unu consangenu alu seu, — a scrie tote voturile ce se mai dau, de a dreptulu clientulu seu. — Acést'a observandu confratele nostru *Traila Trailescu*, facu atentu pre D. Administratoru ppsescu ca pre presiedinte; dlu preotu *P. Ch.* in sa comandá: „afora cu elu“ si *Tr. Trailescu* trebui se icese afora din biseric'a, fora ca dlu presiedinte se vrea cercá abususulu denunciatu, séu se-si fia sciuntu sustiené autoritatea facia de o portare atatu de brutalá si neindreptatita a preotului *P. Cherlea*.

Nu e dar nici o mirare, ca pe lunga asemenea abusuri, candidatulu celu mai aptu si doritu de alegatorii cei mai onesti, intruni abia 36 voturi, pe candu clientulu dlui preotu *P. Ch.* 60.* — Speramu in sa ca venerabilulu Consistoriu, fiindu consecinte ordinatiuniloru sale susu citate, va fi sciundu cum trebuie crucificate planurile cele infernali ale interesatului nostru preotu *Petru Cherlea*, si va intari de invetiatoriu pre celu mai aptu si calificatu candidatulu séu va cassá alegerea si judecandu pre viuovatu la portarea speselor si a daunei, va ordiná noua alegere, cu eschiderea preotului volnicosu si interesatu.

Éta deci cum si d'aci se póte vedé, catu de corupti sunt unii preoti din tractulu nostru, si catu de neincungiurabila este lips'a grabniciei impliniri a scaunului nostru protopopescu cu unu barbatu energiosu; caci dlu Administratoru ppsescu prin procedur'a sa la acestu actu de alegere, nu ni pré inspira multa sperantia, nu ni dá vre o garantia, ca ar fi in stare a repará, ceea ce a stricatu famosulu nostru protopopu suspinsu si acum sub cercetare, parintele *J. P. Seimanu*.

Mai marii bisericiei, o data cu capulu se nu suferé, ca se se incuibe fora de legea in sant'a biseric'a! — *Mai multi alegatori.*

Muranu, (comitat. Timisiu) 8 martiu 1872

(Rectificare). O. D. Redactore! In nr. 17 alu acestui pretiuitulu diariu ore cine va sub nume de „O voce din poporu“ falsu, reportandu despre alegerea de suplentu docinte in comun'a nostra *Muranu* in 13 febr. a. c. carea cumca nu s'a finitu atunci, „vocea din poporu“ invin-

*) Domnii preoti, déca se va adevéri totu mereu, la mai tote alegerele astfelu de incurgere violinte si nedénuia, se fia securi, ca la cererea din tote partile a poporului, vor fi eschisi formalmente de la alegeri. Cine nu scie pretiui si respectá dreptulu si libertatea comunu, nu merita se aibe libertate si dreptu nici pentru sine. — *Red.*

esce pre doi din cei mai demni de onóre individi ai comunei nostre, ce inse de felu nu e asia, — si „on. voce“ forte se insiéla, — caci caus'a ca alegerea din cestiune nu s'a efeptuitu, a fostu suspendarea ce o dietá inspectorulu ceruale *Nicolae Cosariu*, si numai din aceea unica cauza, caci dsale i lipsia instructiunea necesaria, facia cu doi tineri recurrenti, carora asemenea li lipsia testimoniulu de calificatiune. Acést'a dara si nu alt'a fu caus'a suspendarei aceleiasi alegeri; — si nu D. D. Ath. Paulianu si L. Ille dupa cum i place „vocei din poporu“ cu barfele a se blamá, aretandu pre celu din urma domnu cumca e de origine unitu; blagoslovita se fii vocea de *Cirilu*, dara ce voiesci priu acést'a! cucernica voce. Baga de seama ca suntemu catra capetulu secului alu 19 apoi mai de parte te-ai incumetatu, cinstita voce, fora cunoascintia de umanitate, deducendu cumca D. D. A. P. si L. J. avendu interesulu loro propriu, nu voira a pune pre cei insurati in candidatia, ci numai pre juni din'caus'a ca avendu acolo unu proprietariu o féta, se intelesera se o dee dupa tenerulu june; ce mai logica, cinstita voce! judece on. publicu cetitoriu, — dara in sa pe langa aceea cu tota seriozitatea te provocamu ca catu mai ingrabá pe calea publicitateri in acestu pretiuitulu diariu se documentedi cu argumente demne de crediementu, tote blamarile si calumniile, incarcate a supr'a comitetului parochiale, a supr'a individoru A. P. si L. Ille precum si a supr'a tenerului *Vulpe*, pre carele ilu negresci naintea on. publicu cumca ar fi coruptu poporulu cu beuturi; postimu se constatedi, on. voce, si mai o data, ca de o suta ori te provocamu ca subscriu cu adeveratulu nume cu frunte deschisa standu inaintea on. publicu se documentedi tote susmentionatele calunnii, caci numai pana atunci ti damu locu a fi „o voce din poporu“, la din contra vom fi constrinsi de catra respectu si onóre a-ti affá numele macar din pétra séca, si atunci numai vomu vedé din ce poporu ese o asia sublima — ce?!

Comitetulu parochiale.

Ravasdia, in Carasiu, 15 mart. 1872.

Onorata Redactiune! In nrulu 22 alu pré pretiuitulu diariu „Albina“ am publicatu decurgerea balului flantropicu la noi si venitele aceluia-si; acum ve rogu se-mi dati pucinu locu spre a aduce profunda multiamita domnului *George Barbu*, arendatore in comun'a nostra, carele ca unu barbatu zelosu, nationalistu bunu si iubitoriu de scopuri flantropice, a avutu buna-vointia, a ne provedé cu sal'a sa si cu tote cele necesarie, precum a nume cu decoratiunea si iluminatiunea salei — gratis, care buna-vointia o consideramu de mai multu ca unu simplu ofertu. Primésca Domnia lui cordial'a ni multiamita, cu care-i detorimu in numele si intreresulu bunulu scopu!

S. Micsia, docinte.

PROTOCOLULU

Comitetulu permanentu, constituitu in Aradu pentru infintierea de o „Reuniune generale a invetiatoriloru romani in dieces'a Aradului,“ — despre siedintia din 10/22 martiu a. c. Presenti au fostu dnii membri: *J. Savonescu, M. Babescu, J. Dobosiu, J. Ardelénu, A. D. Romanu si P. Popovicu*, — acést'a ca secretariu.

1. Dlu secretariu *P. Popovicu* reporta ca, Magn. d. Dr. *P. Vasiciu*, impededatu fiindu de morbu si nepotendu participá la siedintie, abdice de postulu de presiedinte, si recomanda comitetulu se-si aléga altu presiedinte.

Decisiune: Abdicerea *MSale* cu parere de reu se ié spre sciintia si comitetulu in unanimitate proclama pre dlu secretariu *P. Popovicu* de presiedinte. —

2. Dlu *P. Popovicu*, in urmarea acestei alegeri abdice de postulu de secretariu, si recomanda de atare pre dlu *A. D. Romanu*.

Dec. Comitetulu intre urari de „se traiesca“ primésce pre dlu *A. D. Romanu* de secretariu.

3. Dlu secretariu *A. D. Romanu* presenta comitetulu epistol'a dlui *Joane Tuducescu*, membru alu comitetulu, prin care acést'a si motivédia neparticiparea la siedintia, fiindu impededatu de afaceri oficióse, tramite si unu proieptu de statute, pre care l'a elaboratu pentru infintia d'a „Reuniune generale“ si recomanda, a-lu primi macar in principiulu pentru desbatere speciale; in fine prin epistol'a sa — mai recomanda atentiunii comitetulu unele pareri ale sale ce ar fi se iee ca de indreptariu pentru pasii ulteriori.

Dec. Cele impartasite luandu-se spre cunoascintia, comitetulu pasiesce la desbaterea

statutelor tramise de dlu J. Tuduceșcu, și primindu-le în principiu, și pe langa nescari modificari și preste totu, — în fine comitetul decide, ca protocoalul prezintă și cu proiectul de statute, se se publice neschimbatu în pretiutulu diuriu naționalu „Albina,” pentru ca pana la adunarea generală constituante, publiculu celu mare se se pōta orientā cātu mai bine despre cele ce ar fi de schimbatu prin adausuri sēu esmeri. —

4. Dlu J. Savonescu interpela prosidiulu, cā: ce pasi s'a facutu pana acū catra senatulu scolaru consistorialu, în privint'ă părținirei ideeii pentru infintierea Reuniunii generale, și ce rezultatu a esoperatu?

Dec. Dlu prosidinte, dādu deslucire în caus'ă acēst'ă, cumca a înaintatu una petitiune subscrisa de Mgf. Sa dlu Dr. Vasiciu și de Dsa catra ambele consistoria din Aradu și din Orade, — și cā senatulu scolaru din Arad au și bine voitū a o luā aceea în seriōsa consideratiune, facendū dispusetiune, ca toti dd. inspectori cercuali se aduca la cunoscentia invetiatoriloru și sē-i animedie, pentru ca la timpulu prefiptu se iee parte la adunare, ēr în privint'ă dloru colegi din districtulu consistoriulu Oradān, Ras. d. Vicariu generalu M. Romanu, i-a datu deslucirea, cā numitii dd. vor participā celu putienu prin delegāti la acea adunare gen: — Dlu interpelante se dechiara cu atāt'ă multiamitu. —

5. Dlu prosidinte propune spre decidere timpulu pentru adunarea-generală constituitōria.

Dec. comitetulu decide conchemarea adunareii-generală în Aradu pre joi dupa ss. pasci, adeca în 20 aprilii s. v. avendu acestu terminu a fi publicatu prin diuarele naționali, și cu acēst'ă insarcināndu-se prosidintele și secretariulu. —

Ne mai fiindu alte obiecte de desbatutu, protocoalulu prezintă cu acēst'ă se încheia.

Datu ca mai susu.

Petru Popoviciu, m. p. prosidinte.

Aurelu D. Romanu m. p. secretariulu.

Proieptu de statute, *)

Pentru una Reuniune generală a invetiatoriloru din Dieces'ă Aradului.

I.

Numirea și scopulu reuniunii.

§. 1. Invetiatorii romani, de confess. gr. or. din dieces'ă Aradului, și alti amici ai scōlorulu, se constituiescu într'ō reuniune, care pōrtă numirea de „Reuniune generală a invetiatoriloru romani confess. gr. or. din Dieces'ă Aradului”, — alu carei scopu este: înaintarea invetiamentulu în generalu, și promovarea culturai poporului romanu; estinderea midilōcelorulu literarie scientifice pedagogice; latirea și perfectiunarea celui mai corespundietoriu metodu de propunere; imbunetătirea stārei materialu a invetiatoriloru; desvoltarea și indulcirea poporului pentru interesele culturai poporului, și preste totu, redicarea lui la o stare înfloritōria a culturai.

II.

Medilōcele pentru scopu.

§. 2. Reuniunea va tienē în diferite locuri adunāri publice celu pucinu o data în anu, în cari se vor pertractā teme diverse scientifice, pedagogice, se vor ceti disertatiuni literarie despre diferite ramuri de sciintia, discursuri în specialitatea invetiamentulu, comunicatiuni și esperintie din viēt'ă scolară.

§. 3. Reuniunea va avē unu fondu, care se va creā din contributiile membriloru ei, și din acēst'ă va rezervā o suma pentru edarea de cărți didactice, sēu celu pucinu atari cărți edate de individi singuratici, recensandū-le și affandū-le corespundietōrie, le va premiā; în fine din acestu fondu va subventionā și edā unu organu scolaru periodicu și va infintia una biblioteca de opuri alese.

§. 4. Reuniunea va face o revista cātu mai estensiva asupra stārei scōlorulu populare din cuprinsulu diecesei aradane, și va conlucrā în cātu va permite sfer'ă de activitate, ca scaderile observate la acelea se se delature.

§. 5. Ca organizatiunea scolară se corespunda cātu mai bine situatiunei timpului și praeșei didactice, reuniunea va face propu-

*) Pentru dd. neprenumerati la „Albina”, cari s'ar interesā de acestu proiectu, avemu în reserva unu nru de esemplarie, dintre cari, pre cātu vor ajunge, pentru unu pretiu de 10 cr. suntemu gat'ă a spedī, pe sepele nōstre, la adresele ce ni se vor comunicā. Red.

neri, interpelatiuni și apeluri commeloru, corporatiuniloru și organelorū competinti — dupa lipsa și imprejurari.

§. 6. Reuniunea va conlucrā, ca în diferite tienuturi ale diecesei se se infintiedie „Reuniuni filiale”, cari apoi se stee în corelatiune cu dens'ă.

§. 7. Pentru mai prompta ajungere la scopu, reuniunea acēst'ă se va împartī în sectiuni, fie-care sectiune se va ocupā cu unulu sēu mai multe ramuri din sciintiele preserise pentru scōl'ă poporală.

§. 8. Membrii sectiuniloru vor fi aleși de catra adunarea generală; fie-cari membru i stā în voia liberă a-si alege sectiunea în care voesce a participā; fie-care sectiune la adunarea generală prin referintele seu va dā reportu despre activitatea s'ă.

III.

Membrii Reuniunii.

§. 9. Reuniunea va avē: 1. membri ordinari; 2. fundatori; 3. binefacatori și onorari.

§. 10. Membru ordinariu pōte fi totu invetiatoriulu romanu, publicu ori privatu, inea și alte persōne cari se ocupa cu didactic'ă, fora diferintia de sessu, dir cuprinsulu diecesei aradane sēu și din alte parti, despre acarora portare morale nu este indoială, și dēca va contribui anualminte la cass'ă reuniunei 2 fl. v. a.

§. 11. Membri fundatori potu fi persōne fora diferintia de sessu, cu portare morală nepetata, cari vor contribui la fondulu reuniunei o data pentru totudēun'ă celu pucinu 50 fl. v. a.

§. 12. Membri binefacatori potu fi toti acei individi de caracteru nepetatu, cari vor contribui o data pentru totudeuna celu pucinu 5 fl. v. a. la cass'ă reuniunei.

§. 13. Membrii onorari se vor alege de catra adunarea generală dintre acei individi de ambele sesse, cari au merite pe terenulu scintificu, didacticu, sēu persōne, carora li se însusiesce onōre pentru probat'ă lorū activitate publică, pentru elaborarea de opuri pedagogice, pentru fundarea de institute filantropice, sēu și din alte considerante. Acestia nu vor fi supusi a contribui la fondulu reuniunei.

§. 14. Cu privire la §. 10, corporatiuniloru invetiatoresci, cari vor contribui la fondulu acestei reuniuni anualminte celu pucinu 20 fl. v. a. li se acōrdā caracterulu de membru ordinariu, și în adunările generale potu fi reprezentate prin cātu unu delegatu, alesu din sinulu lorū.

§. 15. Cu privire la §. 12, comunelorū, asociatiunilorū ori corporatiunilorū de ori ce categoria, cari vor contribui odata pentru totudeun'ă la fondulu reuniunei celu pucinu 10 fl. v. a. li se reserva titlulu de membru binefacatori.

§. 16. Membrii ordinari și fundatori, au în adunările generale peste agendele reuniunei votu consultativu și decisivu; cei binefacatori și onorari, au numai votu consultativu.

§. 17. Membrii de ori ce categoria, cari ar deveni moralicesce petati, sēu ar lucrā contra scopului reuniunei, la propunerea unuia dintre membri, în adunarea generală cu maioritate de voturi potu fi eschisi din sinulu reuniunei. —

IV.

Oficialii reuniunii.

§. 18. Oficialii reuniunii sunt: a) unu prosidinte; b) unu vice-prosidinte; c) doi secretari; d) unu casariu; e) unu controlorū; f) unu bibliotecariu; g) unu advocatu.

§. 19. Oficialii reuniunii se alege de adunarea generală pe unu terminu de 3 ani, dintre membrii ordinari ori cei fundatori și cu privire la sessu — numai din sessulu barbatescu.

§. 20. Reuniunea va avē și unu comitetu de 12 membri, cari impreuna cu oficialii se alege pre 3 ani și impreuna conducū agendele reuniunii; acestia potu fi membri de ori ce categorie, și fora diferintia de sessu.

§. 21. Alesarile de ori ce categoria se facu prin votu secretu.

§. 22. Oficialii și membrii comitetulu, pōr'ă oficiulu gratis, totusi adunarea generală pōte salarisā pre cei mai ocupati cu agendele reuniunii, dupa impregiurari.

V.

Afacerile oficialilorū și ale membrilorū comitetulu.

§. 23. Prosidintele presiede: a) în adunarea generală; b) în siedintiele comitetulu; c) elu priveghēdia ca conclusele adunarei ge-

nerali se se efeptuēscā; d) elu totu la 3 luni conchiama pre membrii comitetulu la siedintie și scontrēdia cass'ă; e) elu conchiama adunarea generală cu o luna nainte de terminu pe calea publicistice.

§. 24. Vice-prosidintele substitue intru tōte afacerile de mai susu pe prosidinte.

§. 25. Secretarii, dupa cum va decide adunarea generală, unulu se ocupa cu redigerea Organulu Reuniunii, altulu concepe și contrasēmna tōte actele atingatorie de reuniune, face protocoalele despre siedintiele comitetulu și ale adunării generale.

§. 26. Cassariulu încassēdia banii de la membrii reuniunii, îi manipulēdia, elōca și solvesce, dupa decisele comitetulu, și este respundietoriu pentru averea reuniunii. —

§. 27. Controlorulu contrasēmna tōte actele atingatorie de cass'ă reuniunii și este respundietoriu cu casariulu în solidum.

§. 28. Bibliotecariulu este respundietoriu pentru bibliotec'ă reuniunii.

§. 29. Membrii comitetulu la convocarea prosidintelu i vor avē a participā la siedintie. — Spre aducerea unui concludu validu se recere pre langa oficialii presint'ă celu pucinu a 4 membri.

VI.

Despre adunarea generală.

§. 30. Adunarea generală se conchiama de prosidinte o' data în anu, în lun'ă lui augustu sēu septembrie, pe o diua defipta și la loculu anumitu de catra adunarea generală; ēr la casu de lipsa, în contielegere cu comitetulu, de mai multe ori în modu straordinariu.

§. 31. La adunarea generală, oficialii și membrii comitetulu repōrta despre activitatea lorū în tempu de unu anu.

§. 32. Anulu administrativu alu reuniunii este, de la una adunare generală ordinariă pana la alt'ă.

§. 33. Oficialii reuniunii cu ocasiunea caletoriei la adunarea generală în locuri indepartate, primescu spese de caletoria din fondulu reuniunii, dupa asemnarea comitetulu.

§. 34. Adunarea gen. essaminēdia repōrtele substernute de oficialii și de comitetu; face preliminarulu; defige terminulu și loculu adunării generale prosime; alege ori destitue și înlocuescu cu altii pre oficialii și membrii comitetulu, — implinescu și alte agende, (§. 2.) conformu programei facute și publicate prin comitetu.

§. 35. În adunarea generală fie care membru pōte face motiuni, interpelatiuni și propuneri pe cari — prosidintele are a le supune numai de cātu votulu adunării.

VII.

Sigilulu reuniunii.

§. 36. Sigilulu reuniunii va avē de emblema Minerva cu cercuscriptiunea: „Reuniunea generală a invetiatoriloru romani gr. or. din dieces'ă Aradului.”

VIII.

Loculu de siedintia alu comitetulu reuniunii.

§. 37. Loculu de siedintia alu comitetulu reuniunii este: liber'ă regia cetate Aradulu vechiu.

IX.

Repasirea de membru.

§. 38. Membrii ordinari potu repasi din sinulu reuniunii, însa de nu participa la adunarea generală, cu 6 septemani mai nainte au a-si motivā repasirea în scrisu la prosidintele; totusi ofertulu în bani pre anulu înca beincheiatu vor fi detori a-lu solvi. Acei membri, cari nu se vor dechiarā cā repasiescu, se vor considerā de membri și pe anulu urmatoriu, și în casu, candu ar denegā ofertulu, vor fi constrinsi la solvire pe calea procesulu.

§. 39. Membrii de ori-ce categoria vor primi gratis — o diploma și cātu unu esemplariu din statutele reuniunii.

X.

Desfintiarea reuniunii.

§. 40. Reuniunea acēst'ă numai atunci se va desfintia, candu $\frac{2}{3}$ dintre membrii presenti la adunarea gen. ar pōfti acēst'ă; totusi averea ei nu se va potē întōrce spre altu scopu, de cātu spre scopuri scolarie.

§. 41. Reuniunea acēst'ă va pazi strinsu, a nu se amestecā în afaceri politice ori dogmatice, afora numai de cele ce taia în sfer'ă scolară.

§. 42. Aceste statute dupa ce vor fi primite de catra adunarea generală constituanta,

și dupa aprobareā lorū prin Ven. Sinodu eparchialu, vor trece în valōre; nu altcum și modificarea lorū numai cu consensulu ambelorū autoritati se pōte întmplā.

Lipova în martiu 1872.

Joane Tuduceșcu, m. p. docinte.

Pentru comisiune: Aureliu D. Romanu m. p. secretariulu.

Concursu.

Spre implinirea postulu de protopresviteru în tractulu Hassiasului, devenitu vacante dupa reposatulu de buna aducere-a-minte protopopu Constantinu Gruiciu, — cu care postu e impreunata urmator'ă dotatiune: dupa usulu de pana acuma: 1 $\frac{1}{2}$ sesiune de pamentu parochialu în Belintiu, 300 case parochiale prelanga recerut'ă stola și biru de cātu $\frac{3}{4}$ de meti cucurudiu de la o casa cu pamentu, și $\frac{2}{4}$ metiu de la incuili; facs'ă prescisa pentru licentii spiritali la cununii, și cātu 100 ocaue de cucurudiu de la fiesce-care parochia, — prin acēst'ă se publica concursu pana în 18 aprilie a. c. st. v. avendu apoi alegerea protopresviterulu a se tienē în Belintiu în 20 aprilii a. c. — Deci doritorii de a ocupā acestu postu, sunt avisati, cā se recere, a avē dorit'ă calificatiune, a fi bine meritati pe terenulu bisericescu și scolaru, și a fi absolvatu, în intiesulu concludulu alu Sinodulu eparchialu din 7/19 aprilii 1871 nr. 39, celu putienu sciintiele filosofice, (8 clase gimnasiali) — Recursele de adresatu catra sinodulu protopresviteralu din tractulu Hassiasului au se se substerna pana în 18 aprilii a. c. esmisulu comisariu consistorialu: Meletiu Dreghicu, protopresviteru romanu în Timisiōra.

Chisetu în 14 martiu 1872.

Comitetulu protopresviteralu.

În contielegere cu mine:

Meletiu Dreghicu, m. p.

1—3 protopr. ca comisariu consistorialu.

Concursu.

Pentru statiunea invetiatorescā din comun'ă Bucovetiu, protopresviteratulu Fagetulu, se escrie concursu pana la 25 martiu a. c.

Emolumintele: 84 fl. v. a. în bani, 10 meti de grâu, 20 meti de cucurudiu, 100 lb. de sare, 100 lb. de clisa, 15 lb. luminari, 8 orgii de lemne, din cari are a se încaldi și scōl'ă; cartiru liberu cu gradina de unu jugeru.

Doritorii de a reflectā la postulu acēst'ă, au a-si substerne recursele instruate în sensulu statutulu org. și adreseate comitetulu parochialu pré on. dnu Atanasiu Ioanovicu, protopopu în Fagetu.

Bucovetiu, în 10 martiu 1872.

1—3 Comitetulu parochialu,

În contielegere cu dlu protopp.

Concursu.

Pentru vacant'ă statiune invetiatorescā la scōl'ă confesiunala romană din Monorostia, protopresviteratulu Totvaradie, prin acēst'ă se deschide concursu pana la 2 aprilii st. v. candu va fi și alegerea.

Emolumintele sunt: 100 fl. în bani; 5 cubule grâu; 5 cubule cucurudiu; 1 metiu de fasole; 30 centenarie de fânū; 12 orgii de lemne, pentru invetiatori și scolarii, cartiru liberu, și gradina pentru legumi.

Doritorii de a ocupā acestu postu, sunt avisati a-si tramite recursele dupa preserisele ordinatiuni, instruate cu testimoniū de calificatiune, catra subscrisulu pana la terminulu susu atinsu, la posta ultima Berzova, cottulu Aradului.

Caprutia, în 14 martiu 1872.

În contielegere cu

Comitetulu parochialu.

Vasiliu Zorlentianu m. p. inspectore scolaru.

1—3

Concursu.

La vacant'ă parochia din comun'ă Monorostia, în protopresviteratulu Totvaradie, cottulu Aradului, se deschide concursu, pana în 8 aprilii vechiu, a. c.

Emolumintele sunt: 5 jugere de pamentu aratoriu estravilanu, de la 80 case cātu o mesura de cucurudiu sfarmatu și stolele regulate.

Concurentii au a adresā recursele lorū, provedinte cu timbrulu convenitu, catra on. comitetu parochialu, și a le substerne dlui protopopu Josifu Belesiu în Totvaradia.

Monorostia în 5 martiu, 1872.

În contielegere cu p. on. D. protopopu tractualu. —

Comitetulu parochialu.